

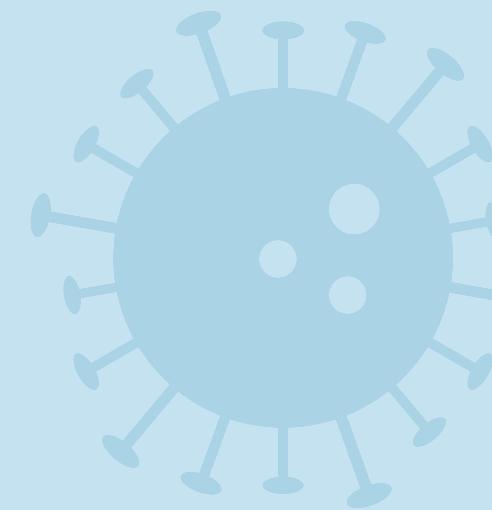
Sepsa je...

... eden vodilnih vzrokov za kritično obolelost na svetu.¹

... povezana z znatnim človeškim in zdravstveno-ekonomskim bremenom.²

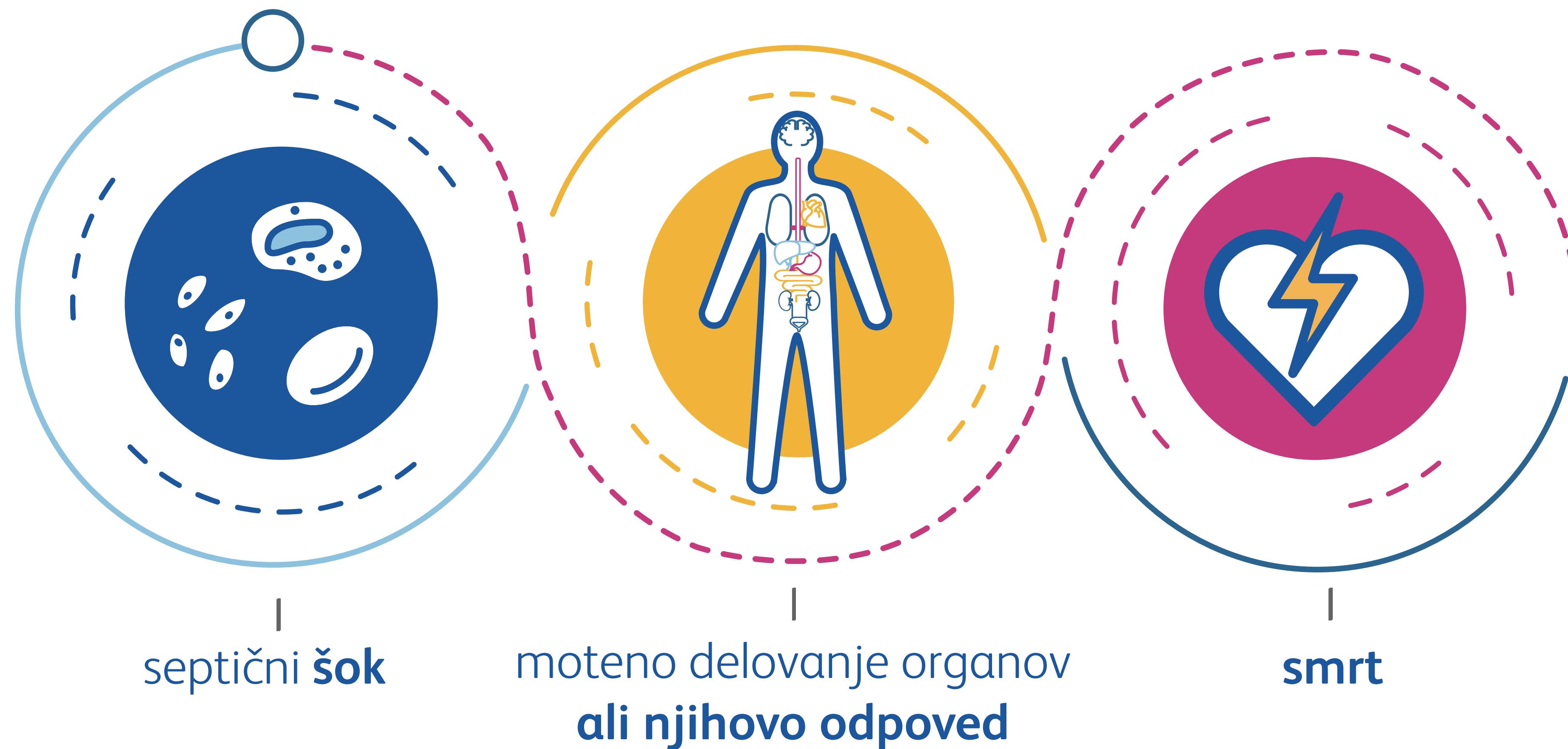
... najpogostejši vzrok za sprejem v enoto intenzivne nege.³

Kaj je sepsa?

Sepsa je **življensko nevarno stanje**, pri katerem pride do motenega delovanja organov zaradi bolnikovega neustreznega odziva na okužbo.⁴

Če sepse ne prepoznamo zgodaj in je ne pričnemo zdraviti takoj, lahko povzroči:⁴

Kaj je septični šok?

Septični šok je podvrsta sepse, pri kateri so prisotne **motnje v delovanju obtočil** in **celičnih/presnovnih funkcij**, ki vplivajo na višjo stopnjo umrljivosti.⁴

Breme sepse

Leta 2017 je bilo na svetu:⁵

več kot polovica
vseh primerov
sepse se je pojavila pri
otrocih (starost ≤ 19 let),
v številnih primerih
pri novorojenčkih

11 milijonov
s sepsom povezanih smrti

to predstavlja
19,7 %
vseh smrti po svetu
(1 od 5 smrti)

Kdo je ogrožen?

Sepsa se **lahko razvije pri vsakem bolniku z okužbo**, a posebej dovezne zanjo so nekatere **ranljive skupine**.⁶

odrasli, stari 65 let
ali več⁷, zlasti pa starejši
od 75 let⁸

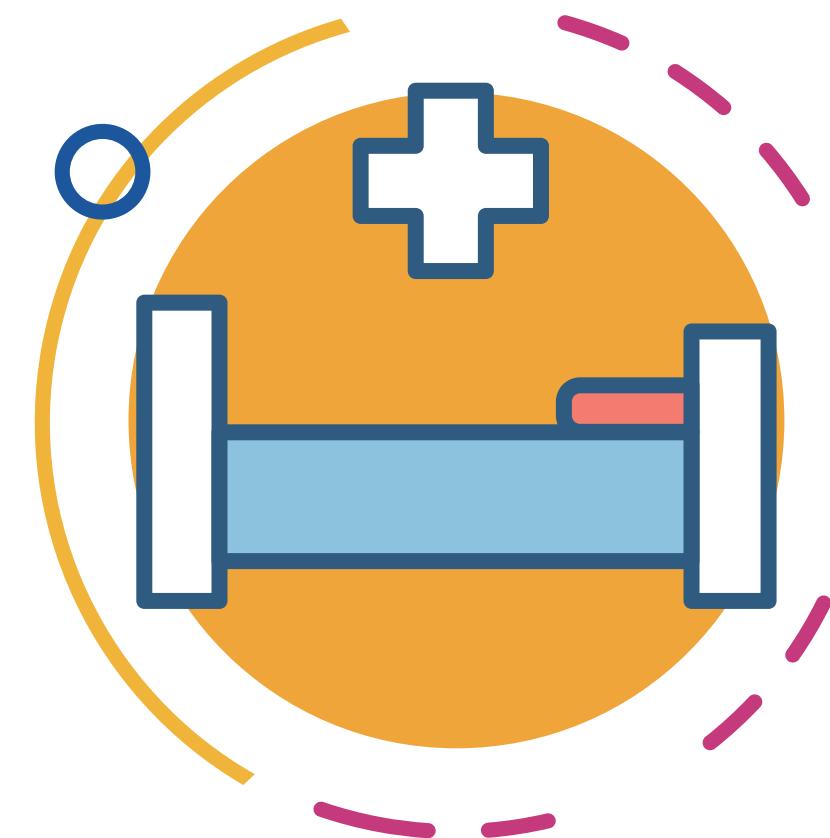
nosečnice⁸

novorojenčki⁸

otroci,
mlajši od 1 leta⁸

Bolniki, ki se zdravijo
v bolnišnicah
(zaradi bolnišničnih okužb)⁹

Tveganje za sepso je večje pri osebah s **kroničnimi stanji**, pri katerih pride do **zaviranega delovanja imunskega sistema**, kot so **sladkorna bolezen, HIV/AIDS, rak, nevtropenija** ali **KOPB**.^{6, 8, 9}

Znaki in simptomi sepse

Naslednji simptomi lahko kažejo na sepsko:^{7, 10, 11}

Nejasen govor ali zmedenost.^{7, 10, 11}

Znaki in simptomi sepse

Naslednji simptomi lahko kažejo na sepsko:^{7, 10, 11}

**Zelo močno drgetanje, bolečina v mišicah, hladne
okončine, zvišana ali znižana telesna temperatura.^{7, 10, 11}**

Znaki in simptomi sepse

Naslednji simptomi lahko kažejo na sepsko:^{7, 10, 11}

Celodnevna **odsotnost izločanja urina** ali
izločanje manjših količin urina.^{10, 11}

Znaki in simptomi sepse

Naslednji simptomi lahko kažejo na sepsko:^{7, 10, 11}

**Izredno težko dihanje ali kratka sapa
(težave z dihanjem/hitro dihanje).^{7, 10, 11}**

Znaki in simptomi sepse

Naslednji simptomi lahko kažejo na sepsko:^{7, 10, 11}

**Hitrejše bitje srca,
šibek srčni utrip/nizek krvni tlak.**^{7, 10, 11}

Znaki in simptomi sepse

Naslednji simptomi lahko kažejo na sepsko:^{7, 10, 11}

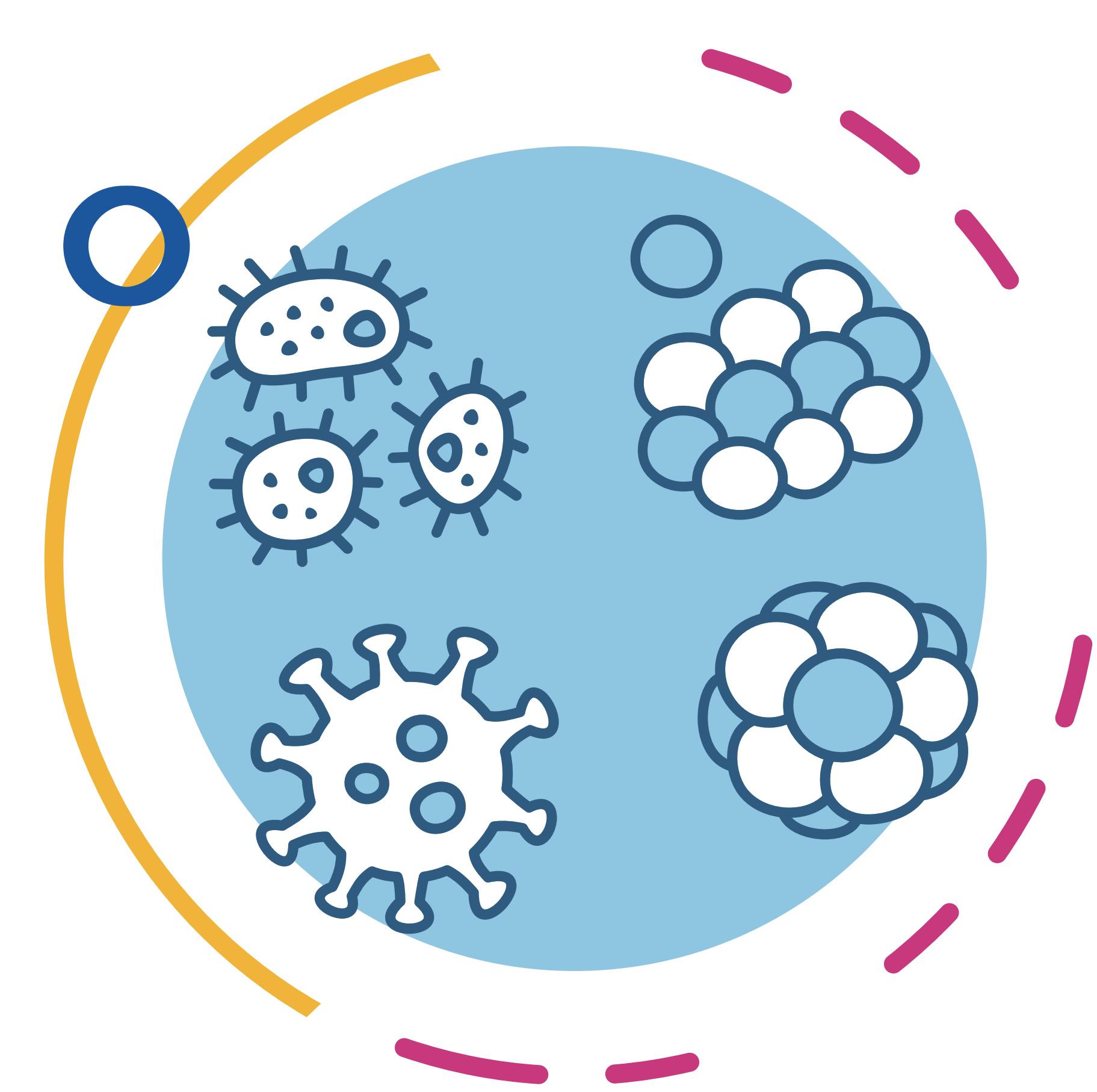
Lisasta, bleda ali
cianotična/modra koža.^{7, 10, 11}

Sepsa je življenjsko nevarno, nujno zdravstveno stanje. Če imate znake vi ali kdo, ki ga poznate, nemudoma poiščite zdravniško pomoč. Vsaka ura šteje.¹⁰

Mikroorganizmi, ki pogosto povzročajo sepso

Sepso lahko povzroči večina vrst mikroorganizmov,
vključno z **bakterijami, glivami, virusi in paraziti.**⁹

Najpogostejše povzročiteljice so bakterije, na primer *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*,
Staphylococcus aureus, *Escherichia coli*, *Salmonella* spp. in *Neisseria meningitidis*.⁹

Odpornost na protimikrobna zdravila

Odpornost na protimikrobna zdravila je med glavnimi vzroki za klinično neodzivnost na zdravljenje ter za hiter razvoj sepse in septičnega šoka.⁹

Bolniki s sepsom, ki jo povzročijo **odporni patogeni**, imajo **večje tveganje za bolnišnično umrljivost.**^{9, 11}

Kako pomagati preprečiti sepso?

Eden izmed načinov je, da okužbo preprečimo že v začetku. To je mogoče doseči s/z:^{7, 9, 11, 12}

ustrezno oskrbo kroničnih
bolezni,⁷

zgodnjo diagnozo in ustreznim
kliničnim zdravljenjem,^{7, 11}

čisto vodo,^{11, 12}

dobro higieno, vključno
z umivanjem rok,^{7, 12}

preprečevanjem
bolnišničnih okužb,^{9, 12}

varnim porodom,^{9, 12}

poznavanjem
simptomov sepse.^{7, 9, 12}

Literatura:

1. Vincent JL, Jones G, David S, et al. Frequency and mortality of septic shock in Europe and North America: a systematic review and meta-analysis. *Critical Care*. 2019; 23; 196.
2. Global Sepsis Alliance. WHA adopts resolution on sepsis. Dostopno na: <https://www.global-sepsis-alliance.org/news/2017/5/26/wha-adopts-resolution-on-sepsis#:~:text=On%20Friday%20202C%20May%202026th%2C%202017,the%20global%20fight%20against%20sepsis>. (dostopano: 30. 7. 2020).
3. Genga KR, Russell JA. Update of Sepsis in the Intensive Care Unit. *Journal of Innate Immunity*. 2017; 9: 441–455.
4. Singer M, Deutschman CS, Seymour CW, et al. The Third International Consensus Definitions for Sepsis and Septic Shock (Sepsis-3). *JAMA*. 2016; 315(8): 801–810.
5. Rudd KE, Johnson SC, Agesa KM, et al. Global, regional, and national sepsis incidence and mortality, 1990–2017: analysis for the Global Burden of Disease Study. *Lancet*. 2020; 395: 200–211.
6. Gotts JE, Matthay MA. Sepsis: pathophysiology and clinical management. *British Medical Journal*. 2016; 353: i1585.
7. Stay healthy. Protect yourself from sepsis: Centers for Disease Control and Prevention. Dostopno na: https://www.cdc.gov/sepsis/pdfs/Consumer_fact-sheet_protect-yourself-from-sepsis-P.pdf (dostopano 30. 7. 2020).
8. The Sepsis Manual. Responsible management of sepsis, severe infection and antimicrobial stewardship. The UK Sepsis Trust. 5th edition. Dostopno na: <https://sepsistrust.org/wp-content/uploads/2020/01/5th-Edition-manual-080120.pdf> (dostopano 30. 7. 2020).
9. Improving the prevention, diagnosis and clinical management of sepsis. 17th WORLD HEALTH ASSEMBLY. 13 April 2017. Dostopno na: https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA70/A70_13-en.pdf (dostopano: 30. 7. 2020).
10. World Sepsis Day 2020. Sepsis Fact Sheets. Dostopno na: <https://www.worldsepsisday.org/toolkits> (dostopano: 30. 7. 2020).
11. Sepsis. World Health Organization. Dostopno na: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/sepsis> (dostopano: 30. 7. 2020).
12. World Sepsis Day 2020. Prevention saves lives. Dostopno na: <https://www.worldsepsisday.org/toolkits> (dostopano 30. 7. 2020).

Kratice: KOPB – kronična obstruktivna pljučna bolezen; HIV (human immunodeficiency virus) – virus humane imunske pomanjkljivosti; AIDS (acquired immunodeficiency syndrome) – sindrom pridobljene imunske pomanjkljivosti

Pfizer Luxembourg SARL, GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,
51, Avenue J. F. Kennedy, L-1855
Pfizer, podružnica Ljubljana, Letališka cesta 29a, Ljubljana

PFI-35-20